

MEMÒRIA FINAL– MARC COMADRAN-ORPI

FUNDACIÓ BOSCH I CARDELLACH & INSTITUT RAMON MUNTANER

PROJECTE: CENT CARTES A UN ESCRIPTOR DEL NOU-CENTS: L'ESPISTOLARI DE JOAN ARÚS (1913-1938)

26 DE FEBRER DE 2016

Introducció

D'acord amb els Objectius i Pla de Treball previstos en el projecte presentat a l'Institut Ramon Muntaner, avui presentem l'edició crítica i els resultats de l'estudi de l'epistolari Joan Arús. Aquest treball, titulat "Cent cartes a un escriptor del Nou-cents: l'epistolari de Joan Arús (1913-1938)", posa a l'abast d'investigadors i lectors inquiets una col·lecció inèdita que il·lumina l'obra i figura de Joan Arús, així com el context cultural català de principi de segle, a través de les plomes d'una cinquantena de remitents.

Calendari: pla de treball seguit

Aquesta investigació s'ha cenyit i ha complert el Pla de Treball establert en el projecte inicial, que il·lustrava els diferents processos que han marcat el ritme de la recerca.

La primera fase de la recerca s'ha centrat en l'estudi de Joan Arús i del seu context històric a través de les fonts bibliogràfiques. Aquesta recerca ha inclòs la lectura d'obres especialitzades i també la consulta de publicacions en què Arús va col·laborar, com la revista *Laletània*, de Castellar del Vallès, i el *Diari de Sabadell*, *La Veu de Sabadell* i les revistes *Ars*, *Garba*, *Vibracions* i *Paraules*, principalment i entre d'altres. Part de la bibliografia consultada s'ha inclòs en l'estudi inicial d'aquest epistolari (i que adjunto a l'apartat "Inventari i altres documents").

La segona fase preveia el procés de fitxatge, lectura recensió i ordenació de l'epistolari. S'han portat a terme aquestes tasques i també s'ha procedit a acotar el nombre de "cartes significatives" que s'han acabat editant. Com que es tracta d'un epistolari de prop de set-centes cartes, que recorre èpoques i moments intel·lectuals i vitals molt diferents de Joan Arús, també és una col·lecció molt desigual quant als continguts i, en definitiva, a l'interès intel·lectual que té. És per això que m'he centrat en el període literàriament i culturalment més intens i interessant de l'autor, que va des del seu despertar artístic fins al final de la Guerra Civil. A l'epistolari, aquesta tria inclou les cartes rebudes entre 1913 i 1938. Per tal que la tria fos prou exhaustiva per a complir amb un dels objectius marcats, el de reflectir i ajudar a completar el mapa

cultural del moment, he optat per transcriure cent cartes d'entre totes les inventariades (incloc l'inventari a l'apartat "Inventari i altres documents").

La fase de transcripció, edició i escriptura de l'estudi ha anat lligada a la de recerca en arxius i altres fons públics. El fet que la tria inclogui fins a 57 remitents diferents ha fet que la recerca hagi hagut d'abastat un nombre de publicacions i fons personals força considerable. A peu de pàgina de cada carta s'hi dóna la referència completa dels articles de premsa esmentats, la referència de les obres d'Arús –la primera vegada que apareixen i cada vegada que una obra no s'esmenta de manera explícita a la carta– i de les obres la referència de les quals és incompleta, errònia o de difícil localització; s'hi contextualitzen aspectes implícits o d'interès per al seguiment del contingut de la carta; s'hi identifiquen noms o cognoms d'autors no gaire coneguts i s'indiquen les dates de naixement i mort per tal d'evitar confusions i perquè el lector pugui completar-ne els detalls amb una cerca senzilla a qualsevol enciclopèdia o base de dades. En total, s'han consultat obres que geogràficament van des d'arreu del territori català fins a publicacions italianes i franceses, com es podrà comprovar.

Paral·lelament a l'edició de cartes, s'ha anat elaborant un estudi inicial que serveix de context a totes les cartes editades i que aporta interpretacions inèdites, com s'explica en l'apartat següent.

Objectius marcats i resultats obtinguts

En el projecte inicial ens plantejàvem un seguit d'objectius que han estat aconseguits i que han donat com a resultat el treball que presentem.

D'una banda, s'ha fet la tria i edició de cartes significatives, com a part del procés d'estudi complet de l'epistolari. En aquest sentit, es donen a conèixer 95 cartes totalment inèdites i cinc cartes prèviament publicades de manera esparsa, tal com s'ha indicat de forma pertinent. Aquestes cartes representen una aportació historiogràfica notable, en la mesura que s'han recollit tant aquelles que van ser escrites per personalitats rellevants de la història cultural de Catalunya (Eugeni d'Ors, Josep Maria López-Picó, Joan Estelrich, Gabriel Alomar, Alfons Maseras, Agustí Esclasans, etc.) com per figures importants del món local vallesà (Francesc Armengol, Agnès Armengol, Martí Esteve, Antoni Vila Arrufat,...).

En aquest sentit, s'ha procedit amb l'objectiu tant de "divulgar dades desconegudes i proposar interpretacions sobre la figura d'Arús" com de "reconstruir el mapa cultural de Sabadell i d'altres poblacions en què rús i els seus remitents desenvolupen la seva activitat literària". Si això ja queda palès en l'edició de les cartes, els dos objectius s'han concretat en un estudi inicial, centrat en la figura i obra de Joan Arús. Aquest estudi repassa els seus primers anys, els anys de la fundació del *Diari de Sabadell*, l'actuació del grup noucentista sabadellenc dels anys deu del segle XX, el rol de les personalitats més rellevants

en la construcció dels escriptors locals o l'emergència del Grup de Sabadell als anys vint, entre d'altres. A més, l'estudi també inclou un llistat de totes les obres publicades per Arús, entre les quals s'ha inclòs un apartat de cançons musicades –un dels aspectes més desconeguts i poc tractats. Estudi i llistat, en definitiva, s'han nodrit de l'edició de cartes (i viceversa) i han permès presentar una (re)visió d'Arús –i, en la mesura que correspon, del seu temps– inèdita fins a dia d'avui.

Inventari i altres documents

A continuació, incloc la bibliografia esmentada en l'estudi inicial, l'inventari complet de l'epistolari i quatre documents d'interès i inèdits del Fons Miquel Carreras de la Fundació Bosch i Cardellach.

Bibliografia de l'estudi inicial

ALOMAR, Gabriel (1922). "Prefaci". A: CHÉNIER, André [trad. ARÚS, Joan], *Idil·lis i elegies*. Barcelona: Publicacions de La Revista, ps. 9-14.

ARÚS, Joan (1917). "Glosa a una glosa de Xènius". *Quaderns d'Estudi*, desembre, p. 186-188.

--- (1919). *La Nostra expansió literària: lectura donada en l'Acadèmia de la Joventut Catòlica de Barcelona el 27 de desembre de 1918*. Sabadell: La Noogràfica.

--- (1922). *Evolució de la poesia catalana*. Sabadell: Tallers de les Arts Gràfiques del Successor d'en Joan Comas (Edicions de "La Revista de Poesia").

--- (1927). "Els primers temps de Joaquim Folguera". *Nova Revista*, setembre, ps. 47-55.

--- (1959). "Mestratge". A: DDAA, *L'obra poètica de Josep Carner: volum d'homenatge*. Barcelona: Selecta, ps. 215-216.

--- (1975). "Notes al marge de «Togores»". *Miscellanea barcinonensia*, abril 1974, ps. 102-108.

--- (1975). Dos fulls mecanoscrits conservats a l'Arxiu d'Història de Castellar del Vallès. [Una nota encapçala la semblança: «Breu biografia feta a petició d'uns estudiants. Juny 1975»].

AULET, Jaume (1995). "Carner i la poesia noucentista: el rendiment d'un model poètic". A: SUBIRANA, Jaume (ed.). *Carneriana: vint-i-cinc anys després*. Barcelona: Proa, ps. 17-34.

BACH, Miquel (1991 i 1992). "El «Coro de Santa Rita», altrament anomenat Grup

de Sabadell", *Arraona. Revista d'història*, tardor 1991 i primavera 1992, p. 67-80 i 59-75.

--- (1999a). "La Mirada a Sabadell. De la revolta avantguardista a la modernitat cosmopolita", *Serra d'Or*, maig i juny, ps. 49-53 i 58-62.

--- (1999b). "L'esperit de revolta de la 'Colla de Sabadell'", *Nexus*, juliol, ps. 2-15.

--- [coord.] (2002). *La Colla de Sabadell. Entre el Noucentisme i l'avantguarda*. Sabadell: Fundació La Mirada.

BALAGUER, Josep Maria (1996). "Armand Obiols 1928: contra la felicitat a Lil·liput». A: OBIOLS, Armand, *Buirac*. Sabadell: La Mirada, ps. 9-56.

--- (2001). "L'acció a través de la cultura. 1916-1936". Dins BALAGUER, Josep Maria; PELEGRÍ, IOLANDA [coord.], *Centenari Francesc Trabal*. (1899-1999), Barcelona: Generalitat de Catalunya i Institució de les Lletres Catalanes, ps. 5-12.

CARNER, Josep. (1925) "Pròleg". Dins TRABAL, Francesc, *L'any que ve*. Sabadell: La Mirada.

CASTELLANOS, Jordi (1996). "Mercat del llibre i cultura nacional", *Els Marges*, 56, ps. 6-38.

CASTELLS, Andreu (1976) *Quaranta-dos anys de diaris sabadellencs en català (1897-1938)*. Sabadell: Riutort.

--(1978). *Sabadell, informe de l'oposició: Annex per a la història de Sabadell. Del terror a la segona república, 1918-1936*. Sabadell: Riutort, 1978, volum 4.

COMADRAN, Marc (2010). "Un escriptor ambivalent: Joan Arús". Dins DDAA, *Una esperança desfeta. Sabadell 1931- 1945*. Sabadell: Ajuntament, p. 176-177.

DESCLOT, Miquel (1991). "Pròleg". Dins ARÚS, Joan, *Obres Completes. Poesia I*. Castellar del Vallès: Arxiu d'Història de Castellar del Vallès, ps. 7-25.

--- (2002). "Pròleg". Dins ARÚS, Joan, *Obra Completa en Prosa*, Castellar del Vallès: Arxiu d'Història de Castellar del Vallès, ps. 9-17.

ESTELRICH, Joan (1927). "Pròleg". A: ARÚS, Joan, *El dolç repòs*, Barcelona: Llibreria Catalònia, ps. 7-14.

FOLGUERA, Joaquim (1931). *Cartes a Claudi Rodamilans*. Barcelona: La Revista.

--- (1933). "De l'epistolari juvenívol de Joaquim Folguera a Joan Arús". *La Revista*, gener-juny. ps. 132-137.

--- (1993). "L'Art Nou Català". Sabadell: Fundació La Mirada.

JOB [FOLGUERA, Joaquim] (1915). "Llibres: *Sonets* de Joan Arús". *Diari de Sabadell*, 26 de setembre, p. 2.

L'EBIS (1916). "Encís", *Fulla Salau*, 7 de juliol, p. [1].

--- (1918). "El cant dispers", *Revista de Sabadell*, 07-04-1918, p. 2-3.

LLONCH I SALAS, Joan (1976), "Recordant... ("in memoriam" dels que foren i del que fou)", *Arraona. Revista d'història*, tardor, ps. 49-59.

MANENT, Albert (1992). "Joan Arús, un déu menor del Noucentisme", *Avui Cultura*, 8 de maig, p. 9.

MARRUGAT, Jordi (2008). "Armand Obiols i la configuració del Grup de Sabadell (1918-1928)". *Els Marges*, primavera, ps. 17-51.

--- (2012). "Crisi i supervivència de la poesia moderna a Catalunya. Sobre la reconstrucció del sistema poètic català en la cultura pública de les dècades 1940 i 1950", *Els Marges*, tardor, 98, ps. 44-74.

MARTIN I BERBOIS, Josep Lluís (2015). *Cent anys d'Art Nou Català*. Sabadell: Museu d'Art de Sabadell.

MATES, Joan (1924). "L'entrada de l'art nou a Sabadell". Dins DDAA, *Almanac de les Arts de 1924*. Sabadell: [s.n.], p. 62.

MURGADES, Josep (1994). "Apunt sobre noucentisme i traducció", *Els Marges*, juny, 50, ps. 92-96.

PAPELL, Lluís (1930). "De les caixes a la Redacció". *Diari de Sabadell*, 1 d'agost, p. 5.

PLANA, Alexandre (1914). "Pròleg". A: ARÚS, Joan, *Cançons al vent*, Sabadell: Impremta Joan Sallent, 1914, p. 4-5.

PLANAS, Ester (1995). *Castellar del Vallès: recull històric*. Castellar del Vallès: Ajuntament.

POAL I AREGALL, Miquel (1933). "[sense títol]", *La Revista*, gener-juny, p.174.

--- (1933b). "La iniciació de Joaquim Folguera en el periodisme". *Diari de Sabadell*, 27-06-1933 i 28-06-1933, ps. 1-2 i 1-2.

PONS, Jordi [VALLS, Pere] (1917). "[s.t.]. Jordi PONS, "[s.n.]", *De la Nostra Vida: Portaveu del Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria de Sabadell*, gener 1917, 48, ps. 1-2

RIBA, Carles (1916). ""Lletres: Noves Cançons , de Joan Arús". *La Revista*, 31 de juliol, ps. 12-13.

--- (1933). "[sense títol]". *La Revista*, gener-juny, p. 177.

RIBERA, Ramon (1930). "La primera època del *Diari de Sabadell*". *Diari de Sabadell*, 01-08-1930, p. 4.

RIERA, Ignasi (1992). *El meu oncle Pere Quart: materials per a un retrat*, Barcelona: La Campana.

SALES, Joan (1971). "En els vuitanta anys de Joan Arús. Pòrtic". A: ARÚS, Joan, *Les veus de la nit*. Castellar del Vallès: L'Autor, ps. 9-10.

SALA-SANAHUJA, Joaquim; IBÀÑEZ, Marta (1992). *Sabadell: 150 anys d'associacions*. Sabadell: Ajuntament de Sabadell.

SALLENT, Joan; VIDAL MASÓ, Josep (2007). *Joan Arús: versos, camins i paisatge*. Castellar del Vallès: Yara Vídeo [Enregistrament vídeo].

SAMSÓ, Joan (1994). *La cultura catalana entre la clandestinitat i la represa pública (1939-1951)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, vol. I.

SOLDEVILA, Carles (1916). "A propòsit d'un llibre: *Sonets de Joan Arús*". *La Revista*, 29 de febrer, ps. 18-19.

Inventari complet de l'epistolari

LLISTAT DE CARTES DE L'EPISTOLARI
SEGONS DATA I REMITENT¹

(1909, 12-25) Josep Isanda
(1911, 10-6) Rafael Campalans
(1911-10-11) Rafael Duràn i Camps
(1913, 01-13) s.n.
(1913, 03-10) s.n.
(1913, 07-23) Antoni Closas Abat
(1913. 09-28) Francesc Armengol
(1914, 06-11) Francesc Matheu
(1914, 06-19) Maria Dolors Surcola
(1914, 09-20) Lluís Isard Muñoz
(1914, 10-01) Alcalde de Castellar
(1914, 10-22) López-Picó
(1914, 12-27) Alfons Maseras
(1915, 03-26) Joaquim Ruyra
(1915, 04-10) Joaquim Ruyra
(1915, 04-14) Truys i HD Charles Superiora
(1915, 04-24) Magí Valls i Martí
(1915, 07-29) Agnès Armengol
(1915, 07-30) J. Vives Borrell
(1915, 07-31) s.n.
(1915, 09-18) Francesc Armengol
(1915, 12-11) Martí Esteve
(1915, 12-23) Rafael Campalans
(1916, 05-29) Josep Obiols
(1916, 06-27) s.n.
(1916, 06-28) Francesc Matheu
(1916, 07-05) Martí Esteve
(1916, 07-16) Josep Lleonart
(1916, 09-11) Agnès Armengol
(1916, 09-23) Josep Obiols
(1916, 09-25) J.V. Foix
(1916, 09-27) Marguerite Canouy de Caprou
(1916, 09-28) J.V. Foix
(1917, 03-26) Antoni Rovira i Virgili
(1917, 07-11) Maria de la Gràcia Mas
(1917, 07-20) Ricard Aragó
(1917, 09-07) Maria de la Gràcia Mas
(1917, 10-18) Maria de la Gràcia Mas
(1917, 12-27) Joan Pérez i Jorba
(1918) M. Aurora
(1918, 01-24) Joan Pérez i Jorba
(1918, 01-31) Joaquim Juanola i Massó

1 Les dates apareixen en el següent format: (any, mes-dia).
També cal tenir present les següents abreviatures:
s.n.: sense nom o amb nom incomplet o il·legible
s.d.: sense data o data incompleta.

(1918, 02-15) Joan Pérez i Jorba
(1918, 02-18) Joan Pérez i Jorba
(1918,03-08) Eugeni d'Ors
(1918, 03-27) Antoni Rovira i Virgili
(1918, 04-07) Josep Sala Bonfill
(1918, 04-07) Marguerite Canouy de Caprou
(1918, 04-20) Josep Palomer
(1918, 04-28) Claudi Omar Barrera
(1918, 05-08) Francesca Madriguera
(1918, 08-08) Joan Pérez i Jorba
(1918, 12-20) Josep Maria Amich
(1918, 12-21) Francesca Madriguera
(1918, 12-21) Josep Cardona Agut
(1918, 12-3) Marguerite Canouy de Caprou
(1919, 03-21) Josep Cardona Agut
(1919, 04-16) Eugeni d'Ors
(1919, 05-08) Ricard Aragó
(1919, 06-27) s.n
(1919, 07-05) Joan Estelrich
(1919, 07-24) Joan Vidal Salvó
(1919, 08-20) Maria de la Gràcia Mar
(1920, 03-24) Joan Vidal Salvó
(1920, 03-28) Agnès Armengol
(1920, 04-19) Joan Estelrich
(1920, 05-07) Eugeni d'Ors
(1920, 06-12) Joan Laguia i Lliteras
(1920, 07-09) Joan Vidal Salvó
(1920, 11-02) Joan Estelrich
(1920, 12-27) Joan Alcover Maspons
(1921, 02-27) Vila Arrufat
(1921, 03-14) Alfons Maseras
(1921, 03-16) Alfons Maseras
(1921, 03-20) Joan Oller Rabassa
(1921, 04-01) Manuel de Montoliu
(1921, 04-03) Joan Estelrich
(1921, 04-12) Antoni Rovira i Virgili
(1921, 05-10) Gabriel Alomar
(1921, 06-07) Joan Malagarriga
(1921, 09-03) J. Rin-dalmau
(1921, 09-21) Gabriel Alomar
(1921, 10-24) Manuel de Montoliu
(1921, 4-10) Joan Estelrich
(1922, 05-30) Bartomeu Soler
(1922, 05-30) Cristòfor de Domènec
(1922, 06-05) Bartomeu Soler
(1922, 06-17) Francesc Pujols
(1922, 06-22) Bartomeu Soler
(1922, 06-27) Gabriel Alomar
(1922, 06-27) Joan Alcover Maspons
(1923, 01-03) Pierre Rouquette
(1923, 01-05) Joan Estelrich
(1923, 01-15) Editorial Cervantes
(1923, 01-17) Joan Alcover Maspons
(1923, 01-21) Cesarino Giardini
(1923, 01-30) Manuel de Montoliu

(1923, 02-10) Cesarino Giardini
(1923, 03-01) Antoni Ollé Bertran
(1923, 03-08) Associació Protectora
de l'Ensenyança Catalana
(1923, 03-24) Alfred Gallart
(1923, 05-14) Cesarino Giardini
(1923, 05-21) Miquel Saperas i Auví
(1923, 05-25) Alfred Gallart
(1923, 06-23) Miquel Saperas i Auví
(1923, 10-15) Ventallós
(1924, 05-06) J. Vives i Borrell
(1924, 08-08) Jaume Cardoner i Nogué
(1924, 11-20) Adolf Fragnoli
(1924, 11-27) Pierre Rouquette
(1925, 01-15) Joan Alcover Maspons
(1925, 01-23) Eugeni d'Ors
(1925, 03-07) Guillem Colom
(1925, 05-18) Jaume Grau Casas
(1925, 06-04) Jaume Grau Casas
(1925, 06-15) Josep Serra
(1925, 06-27) Marian Armengol
(1925, 07-18) Josep Tharrats
(1925, 09-01) Joan Alcover Maspons
(1925, 10-31) Bartomeu Soler
(1925, 11-02) Bartomeu Soler
(1925, 12-08) J. Rin-dalmau
(1925, 12-08) Jaume Grau Casas
(1925, 12-25) Joaquim Ruyra
(1926, 02-12) Salvador Torrell i Eulàlia
(1926, 02-24) Carta de Tomàs Pinós
(1926, 02-25) Octavi Saltor
(1926, 03-06) Antoni Rovira i Virgili
(1926, 03-06) Carta de Tomàs Pinós
(1926, 04-16) Francesc Matheu
(1926, 04-17) Jaume Gran Casas
(1926, 05) Rafael Duran i Camps
(1926, 11-17) Sociedad de Autores Españoles
(1928, 01-25) Joan Puig i Ferrer
(1928, 02-02) Joan Malagarriga
(1928, 05-09) Jaume Rosquellas Alessan
(1928, 05-22) Joan de Garganta
(1928, 06-08) Torrendell
(1928, 11-29) Tribunals de Barcelona
(1928, 12-13) Octavi Saltor
(1929, 03-11) Enric Bosch i Viola
(1929, 04-24) Joan Puig i Ferrer
(1929, 06-20) Pere Verdaguer
(1929, 08-14) Lluís Riba Martí
(1929, 09-14) Alfons Maseras
(1929, 11-12) Josep Tharrats
(1929, 12-06) Vallès
(1930, 01-15) Sumnifredo Barroso
(1930, 04-10) Montserrat Ballaró
(1931, 05-06) Pilar Papiol
(1931, 12-29) Josep Maria Boix i Selva

(1934, 09-04) Manuel Beguer
(1934, 10-12) Albert Piera
(1934, 12-10) Josep Tharrats
(1935, 01-18) Manuel Beguer
(1935, 01-20) Jaume Cardoner i Nogué
(1935, 01-21) Manuel Beguer
(1935, 03-13) Isabel Rodés de Cardoner
(1935, 11-08) Octavi Saltor
(1936) Agustí Escclasans
(1936) Gerard Bellamor
(1936) Josep Lleonart
(1936) Josephine De Boer
(1936, 02-06) Paulina Pi de la Serra
(1936, 03-05) Albert Piera
(1936, 03-09) Agelet Garriga
(1936, 03-12) López-Picó
(1936, 03-19) M. A. Massó
(1936, 03-24) Agustí Escclasans
(1936, 04-10) Josep Maria Mustieles
(1936, 04-14) Antoni Rosich i Catalan
(1936, 04-14) Joan Sallarès
(1936, 04-15) Marià Manent
(1936, 04-20) Associació de Periodistes de Barcelona
(1936, 04-25) J. V. Foix
(1936, 04-26) Joan Oller Rabassa
(1936, 05-12) Joan Trias Fàbragas
(1938, 03-21) Manuel Astor Celma
(1938, 11-01) Agustí Escclasans
(1940, 02-26) Antoni Vila Arrufat
(1942, 08-06) Maria Dolors Surcola
(1942, 08-28) Maria Dolors Surcola
(1943, 08-05) Joaquim Segura Lamich
(1944, 02-06) Pare Hilari d'Arenys de Mar
(1944, 07-14) Antònia Maria Segura
(1945, 07-26) Bartomeu Soler
(1945, 08) Maria Joana Ribes
(1946, 05-28) Magda Huguet
(1949, 01-20) Joan Arús
(1949, 06-13) Manuel de Montoliu
(1949, 10-14) Manuel de Montoliu
(1950) Poema "El Pi de Can Juliana"
(1950, 03-15) Manuel de Montoliu
(1950, 06-05) Joan Arús
(1950, 08-19) Jaume Piulachs
(1950, 09-09) Ramon Moix
(1950, 09-25) Ramon Moix
(1951, 02-25) Manuel de Montoliu
(1951, 06-07) Pilar Tous de Cirera
(1951, 06-08) Manuel de Montoliu
(1951, 06-19) Roser Matheu, vda. Gallardo
(1951, 08-03) s.n.
(1951, 09-02) Ramon Moix
(1951, 11-21) Pare Hilari d'Arenys de Marc
(1951, 11-30) Manuel de Montoliu
(1951, 12-07) Josep Maria Bardés Huguet

(1951, 12-15) Guillem Colom
(1951, 12-17) Manuel de Montoliu
(1952) Comentari a Les Absències
(1952) Manuel de Montoliu
(1952) s.n.
(1952, 02-10) Paulina Crusat
(1952, 02-14) Joan Vilatobà
(1952, 03-13) Manuel de Montoliu
(1952, 03-29) Manuel de Montoliu
(1952, 04-12) Manuel de Montoliu
(1952, 06-04) Octavi Saltor
(1952, 07-01) Manuel de Montoliu
(1952, 07-05) Bartomeu Soler
(1952, 07-06) Josep Maria Rovira Artigues
(1952, 07-07) Gabriel Cirera Pons
(1952, 07-11) Octavi Saltor
(1952, 07-13) Lluís Valeri
(1952, 07-22) Josep Tàpies Mestres
(1952, 08-02) Gual Villalbí
(1952, 08-03) Antoni Correig Massó
(1952, 08-05) Paulina Crusat
(1952, 08-13) Octavi Saltor
(1952, 08-17) Paulina Crusat
(1952, 08-29) Bartomeu Soler
(1952, 09-08) Director de l'Institut Ramón y Cajal
(1952, 09-12) Ferran Canyameres
(1952, 09-13) Director de l'Institut Ramón y Cajal
(1952, 09-15) Agustí Esclasans
(1952, 09-16) Paulina Crusat
(1952, 09-25) Francesc Armengol
(1952, 12-31) Paulina Crusat
(1953, 02-11) Manuel de Montoliu
(1953, 02-15) Jaume Bofill i Ferro
(1953, 03-27) Joan Oller Rabassa
(1953, 06-23) Joan Vilatobà
(1954, 02-16) Joan Crusellas
(1954, 04-07) Josep Serra Janer
(1954, 05-01) Agustí Esclasans
(1954, 05-01) Joan Oller Rabassa
(1954, 05-10) s.n.
(1954, 05-16) Joaquim Segura Lamich
(1954, 05-25) López-Picó
(1954, 05-31) Marc Taxonera
(1954, 06-02) Antoni Font i Costa
(1954, 06-06) Guillem Colom
(1954, 06-06) Miquel Dolç
(1954, 06-06) Tomàs Carreras
(1954, 06-12) Marià Manent
(1954, 06-20) Josep Maria Rovira Artigues
(1954, 06-22) Joaquim Segura Lamich
(1954, 06-22) R. Garrigas
(1954, 06-23) Antoni Ribera
(1954, 06-23) Josep Maria Mas Solench
(1954, 06-23) Josep Tharrats
(1954, 06-30) Guillem Colom

(1954, 07-20) Lluís Cassó
(1954, 07-24) Pau Alcover
(1954, 08-19) Roser Matheu
(1954, 09-01) Antoni Rosich Catalan
(1954, 09-08) Joaquim Segura Lamich
(1954, 09-10) Octavi Saltor
(1954, 09-19) Miquel Saperas
(1954, 09-22) Juan Bta. Viza i Caball
(1954, 09-24) s.n.
(1954, 10-05) Josep Espar
(1954, 10-12) Oleguer Huguet
(1954, 10-20) Ramon Alzamora
(1954, 11-07) s.n.
(1955, 01-14) Paulina Crusat
(1955, 01-31) Lluís Valeri
(1955, 02-01) Joaquim Segura Lamich
(1955, 02-22) Joan Arús
(1955, 03-05) Paulina Crusat
(1955, 03-07) Joan Crusellas
(1955, 05-17) Joaquim Segura Lamich
(1955, 05-17) López-Picó
(1955, 05-31) Agustí Esclasans
(1955, 06-02) Marià Manent
(1955, 06-04) Jaume Rosquellas Alessan
(1955, 06-17) Montserrat Vayreda
(1955, 06-19) Guillem Colom
(1955, 06-30) Manuel Riera Clavillé
(1955, 07-23) Ramon Bech
(1955, 07-30) Miquel Dolç
(1955, 08-12) Joan Antoni Guàrdias
(1955, 08-13) Montserrat Vayreda
(1955, 09-09) Emili Monjo
(1955, 09-26) Miquel Dolç
(1955, 10-01) Antoni Vila Arrufat
(1955, 10-09) Emili Monjo
(1955, 10-18) Montserrat Vayreda
(1955, 10-27) Jaume Dinou
(1955, 10-29) Agustí Esclasans
(1955, 10-31) Jaume Agelet i Garriga
(1955, 11-05) Miquel Gayà
(1955, 11-08) Pilar Tous de Cirera
(1955, 11-13) M. Torrents
(1955, 11-17) Joan A. Maragall
(1955, 11-17) Lope Mateo
(1955, 11-22) Josep Maria López-Picó
(1955, 11-26) Miquel Dolç
(1955, 12-02) s.n.
(1955, 12-09) Emili Monjo
(1955, 12-10) Montserrat Vayreda
(1955, 12-16) Ramiro C. de Sobregrau
(1955, 12-20) Guillem Colom
(1955, 12-22) Montserrat Vayreda
(1955, 24-11) José Clapés Targarona,
Alcalde de Terrassa
(1956) Montserrat Vayreda

(1956) Ramon Moix
(1956, 01-22) Roser Matheu
(1956, 02-09) Carles Cardó
(1956, 02-14) Joan Arús
(1956, 02-16) Joan Oller Rabassa
(1956, 02-18) Antoni Vila Arrufat
(1956, 02-26) Marià Manent
(1956, 03-04) Joan Arús
(1956, 03-19) Carles Grandó
(1956, 03-24) Carles Grandó
(1956, 04-16) Lluís Massina
(1956, 04-22) Carles Grandó
(1956, 06-02) Montserrat Vayreda
(1956, 06-15) Lope Mateo
(1956, 06-15) Lope Mateo (còpia mecanografiada)
(1956, 06-18) Miquel Gayà
(1956, 06-27) Miquel Gayà
(1956, 06-28) Joan Arús
(1956, 07-09) Joan Arús
(1956, 07-13) Miquel gayà
(1956, 07-13) Miquel Gayà
(1956, 07-24) Lope Mateo
(1956, 07-28) Lope Mateo
(1956, 11-05) Jaume Casamada
(1956, 11-16) Lope Mateo
(1956, 11-17) Montserrat Vayreda
(1956, 11-18) Agelet Garriga
(1956, 12-12) Octavi Saltor
(1956, 12-31) Ferran Canyameres
(1957, 01-12) R. Garrigas
(1957, 08-10) Pere Gual Villalbí
(1958, 04-27) Ramon Termens Mauri
(1958, 04-30) Joan Arús
(1958, 05-01) Joan Arús
(1958, 05-12) Joan Arús
(1958, 05-12) Lope mateo
(1958, 05-12) Pere Gual Villalbí
(1958, 05-19) Diego Angulo Iñíguez
(1958, 05-26) Watelin
(1958, 06-04) Lope Mateo
(1958, 06-04) Rafael
(1958, 06-06) Joan Arús
(1958, 06-26) Jaume Casamada i Massó
(1958, 07-01) José Camón Aznar
(1958, 07-12) Lope Mateo
(1958, 07-19) Rafael Vidal
(1958, 08-23) Octavi Saltor
(1958, 09-05) Joan Pujol
(1958, 09-12) Manuel farré Obach
(1958, 10-03) Emilio Llorca
(1958, 10-07) Antoni Vila Arrufat
(1958, 10-08) Joan Arús
(1958, 11-04) Watelin
(1958, 11-06) Lluís Muntané
(1958, 12-23) Jaume Martrus Riera

(1959, 01-06) Angulo Iñíguez
(1959, 01-06) Roviralta de santa Clotilde
(1959, 01-09) Joan Sallarès
(1959, 01-22) s.d.
(1959, 02-09) Eugeni Cervelló
(1959, 02-23) Manuel de Arpe
(1959, 03-04) Marquès de Lozoya
(1959, 03-10) Xavier Llobet
(1959, 03-16) Joan Arús
(1959, 04-04) Jaume Piulachs
(1959, 04-04) José Camón Aznar
(1959, 04-06) Manuel Arpe
(1959, 04-11) Joan Arús
(1959, 04-20) José Camón Aznar
(1959, 05-18) Julio Palacios
(1959, 05-26) José Francés
(1959, 06-07) Jaume Piulachs
(1959, 10-10) Joan Arús
(1959, 10-18) s.n.
(1959, 11-03) s.n.
(1959, 11-13) Julio Palacios
(1959, 11-29) Bartomeu Soler
(1960, 04-28) José Alumà Sans
(1960, 07-20) Ramon Alzamora
(1960, 07-24) Joaquim Segura Lamich
(1960, 07-28) Ramon Alzamora
(1960, 08-02) Joaquim Segura Lamich
(1960, 08-06) Tomàs Roig i Llop
(1960, 09-08) Joan Arús
(1960, 09-11) Tharrats, et al.
(1960, 10-06) s.n.
(1960, 10-08) Tharrats, et al.
(1960, 11-06) Tomàs Roig i Llop
(1961, 05-25) Joan Sutra Viñas
(1962, 02-24) Joan Arús
(1962, 02-26) Bartomeu Soler
(1962, 03-09) Ramon Alzamora
(1962, 03-13) Pilar Tous de Cirera
(1962, 04-01) Martí Marull
(1962, 04-05) Ramon d'Abadal
(1962, 04-06) Roser Matheu
(1962, 04-18) Masaveu
(1962, 04-23) s.n.
(1962, 05-05) Oleguer Huguet
(1962, 06-23) Vilalta
(1962, 07-14) Guillem Colom
(1962, 07-24) Joan Valls Jordà
(1962, 10-11) Pere Prat Gaballí
(1963, 04-22) Joan Sallarès
(1963, 04-26) Enric Clapés
(1963, 04-30) Joaquim Segura Lamich
(1963, 05-11) Oleguer Huguet
(1963, 05-17) Joan Valls Jordà
(1963, 05-24) Lope Mateo
(1963, 06-07) Antoni Dalmau Jover

(1963, 06-22) Joan Puig
(1963, 06-27) Joan Puig i Pujol
(1963, 06-30) Josevicente Mateo
(1963, 07-09) Claudio Casanovas Santacana
(1963, 07-17) Tomàs Roig i Llop
(1963, 07-23) Montserrat Vayreda
(1963, 07-25) Roser Matheu
(1963, 09-08) Joan Pich Santacana
(1963, 09-18) s.n.
(1964, 01) Ramon Moix i Cusidó
(1964, 06-04) Francesc de Borja Moll
(1964, 06-23) Josevicente Mateo
(1964, 11-25) Miquel Salarich
(1965, 08-30) Joan Arús
(1965, 10-08) Francesc de Borja Moll
(1965, 11-25) Ramon Moix i Cusidó
(1965, 12-20) Joaquim Segura Lamich
(1966) Joan Arús
(1966) Montserrat Vayreda
(1966, 01-06) Francesc de Borja Moll
(1966, 01-08) Octavi Saltor
(1966, 01-21) Pere Roca i Garriga
(1966, 01-24) Joan Arús
(1966, 01-27) Joan Arús
(1966, 05-23) Joan Arús
(1966, 08-02) Josep Maria Castellnou
(1966, 08-16) Escolà
(1966, 08-25) Josevicente Mateo
(1966, 09-12) Escolà
(1966, 09-15) Escolà
(1966, 09-30) Andreu-Avel·lí Artís Tomàs
(1966, 11-03) Octavi Saltor
(1966, 11-07) Joan Arús
(1966, 11-11) Octavi Saltor
(1967, 01-21) Pere Elies i Busqueta
(1967, 01-27) Joan Arús
(1967, 03-16) Joan Valls Jordà
(1967, 03-16) Octavi Saltor
(1967, 06) Ramon Moix
(1967, 06-02) Ros
(1967, 06-15) Bros, M
(1967, 06-20) Josep Tharrats
(1967, 11) Ramon Moix
(1967, 12-13) Josep Rierola Alibés
(1967, 12-17) Octavi Saltor
(1967, 12-19) Maria Assumpció Torres
(1967, 12-20) Joan Oller Rabassa
(1967, 12-27) s.n.
(1968, 01-24) Carmen de Villah
(1968, 02-02) Josep Maria Rovira Artigues
(1968, 05-27) Rafael Rubín de Celis
(1968, 08-04) J. Caprou
(1968, 11-11) Bartomeu Soler
(1969, 04-30) Pere Ribot
(1969, 06-02) Enric Jardí

(1969, 06-02) Josep Rierola Alibés
(1969, 06-03) Emilio Morgui Cabal
(1969, 06-03) Francesc Vilà
(1969, 06-04) Josep Duran i Camps
(1969, 06-06) Octavi Saltor
(1969, 06-07) Lluís Clapés i González
(1969, 06-09) J.M. García-Planas Vilarubia
(1969, 06-22) Ramon Moix i Cusidó
(1969, 08-31) Josep Tharrats
(1969, 09-27) Josep Tharrats
(1969, 11-13) Jordi Rubió
(1969, 11-14) Bartomeu Soler
(1969, 11-21) Joan Arús
(1969, 11-28) Bartomeu Soler
(1970, 07-11) Pascual Maisterra
(1971) M.S. Salarich Torrents
(1971, 01-09) Miquel Crusafont Pairó
(1971, 01-18) Montserrat Vayreda
(1971, 02-03) Josep Maria Capdevila
(1971, 03-02) Josep Tharrats
(1971, 03-05) Montserrat Vayreda
(1971, 03-06) Lluís Montagut
(1971, 03-17) Joan Valls Jordà
(1971, 04-18) Huguet Ferré
(1971, 04-19) Roser Matheu
(1971, 05-17) Mossèn Pere Ribot
(1971, 06-24) s.n.
(1971, 07-01) J.M. Capdevila
(1971, 07-02) Roig Santacana
(1971, 07-05) Joan Arús
(1971, 07-11) J.M. Capdevila
(1971, 07-21) Roig Santacana
(1971, 07-22) Jaume Agelet Garriga
(1971, 07-27) s.n.
(1971, 08-23) Octavi Saltor
(1971, 09-18) Osvald Cardona
(1971, 10-20) Roig Santacana
(1971, 10-22) Esteve Albert i Corp
(1971, 10-22) Joan Arús
(1971, 11-16) Esteve Albert i Corp
(1971, 11-27) Josep Riera Cliviller
(1971, 12-10) Josep Riera Cliviller
(1971, 12-20) Jordi Elias
(1971, 12-20) Sebastià Capdevila
(1972) Francesc de Borja Moll
(1972, 01-13) Josep Maria Rovira Artigues
(1972, 01-13) s.n.
(1972, 01-26) Dolors Via Peña
(1972, 02-03) Roig Santacana
(1972, 02-24) Roig Santacana
(1972, 03-12) Maria del Àngels Vayreda
(1972, 05-06) Miquel Salarich Torrents
(1972, 05-07) Manuel Astor Celma
(1972, 05-09) Octavi Saltor
(1972, 05-15) Jaume Rosquellas Alessan

(1972, 05-22) Josep Tharrats
(1972, 05-25) Leandre Amigó Batllori
(1972, 05-29) Octavi Saltor
(1972, 05-30) Octavi Saltor
(1972, 06-04) Maurici Serrahima
(1972, 06-04) Ramon Moix i Cusidó
(1972, 06-10) Joan Arús
(1972, 06-10) Octavi Saltor
(1972, 06-16) Esteve Albert i Corp
(1972, 06-16) Ramon Bech i Taberner
(1972, 06-19) Antoni Comas
(1972, 06-19) Joan Arús
(1972, 06-20) Joaquim Segura Lamich
(1972, 06-22) Jordi Rubió
(1972, 06-22) Josep Rierola Alibés
(1972, 06-23) Esteve Fàbregas i Barri
(1972, 06-27) Montserrat Vayreda
(1972, 06-30) Montserrat Vayreda
(1972, 07-01) Agelet i Garriga
(1972, 07-03) Guillem Colom
(1972, 07-04) Joan Valls Jordà
(1972, 07-04) Jordi Rubió
(1972, 07-06) Josep Yglésies
(1972, 07-10) Josep Maria Casas Homs
(1972, 07-10) Leandre Amigó Batllori
(1972, 07-13) s.n.
(1972, 07-15) Salarich Torrents,
(1972, 07-28) Josep Tharrats
(1972, 07-31) Roig Santacana
(1972, 08-07) Guillem Colom
(1972, 08-09) Josep Maria Rovira Artigues
(1972, 08-10) Joan Valls Jordà
(1972, 08-30) Oleguer Huguet
(1972, 08-31) Maria del Carme
(1972, 09-01) Joan Arús
(1972, 09-04) Mercè Sala
(1972, 09-08) Oleguer Huguet
(1972, 09-13) Oleguer Huguet
(1972, 09-16) Jordi Rubió
(1972, 09-29) Guerau Mutgé
(1972, 10-02) Joan Arús
(1972, 10-07) Roser Matheu
(1972, 10-14) Guerau Mutgé
(1972, 10-16) Esteve Albert
(1972, 10-16) Leandre Amigó i Batllori
(1972, 10-17) s.n.
(1972, 11-09) s.n.
(1972, 11-17) Carme Llompart (vds. M. Verdaguer)
(1973, 11-05) Leandre Amigó Batllori
(1974, 01-12) Jordi Rubió
(1974, 03-16) Llorenç Villalonga
(1974, 04-14) Josevicente Mateo
(1974, 05-21) Jordi Rubió
(1974, 11-03) Jordi Rubió
(1974, 11-09) Jordi Rubió

(1974, 12-17) Esteve Fàbregas i Barri
(1975, 03-05) Joan Arús
(1975, 05-03) Lluís Montagut
(1975, 05-19) Jordi Rubió
(1975, 08-16) Miquel Dolç
(1975, 08-29) Joan Arús
(1975, 09-02) Miquel Dolç
(1975, 09-06) Joan Arús
(1975, 09-13) Miquel Dolç
(1975, 09-16) Joan Arús
(1975, 09-29) Joan Arús
(1975, 10-07) Miquel Dolç
(1975, 10-13) Joan Arús
(1975, 10-18) Miquel Dolç
(1975, 11-04) Miquel Dolç
(1975, 11-08) Octavi Saltor
(1975, 12-22) Miquel Dolç
(1976) Tomàs Garcés
(1976, 02-04) Octavi Saltor
(1976, 02-08) Joan Arús
(1976, 02-13) Joan Arús
(1976, 02-14) Miquel Dolç
(1976, 02-21) Octavi Saltor
(1976, 03-15) Josep Maria Rovira Artigues
(1976, 03-29) Octavi Saltor
(1976, 04-06) Guerau Mutgé
(1976, 04-08) Miquel Dolç
(1976, 04-08) Ramon Alzamora
(1976, 04-12) Josep Miquel i Mascaya
(1976, 04-12) Lluís Clapés
(1976, 04-12) Pere Ribot
(1976, 04-15) Joaquim Segura Lamich
(1976, 04-17) Esteve Fàbregas i Barri
(1976, 04-17) Roser Matheu (vda. Gallardo)
(1976, 04-21) Joan Arús
(1976, 04-26) s.n.
(1976, 04-27) Josep Rierola Alibés
(1976, 04-27) Miquel Salarich Torrents
(1976, 05-09) Joan Valls Jordà
(1976, 05-12) Oleguer Huguet
(1976, 05-12) s.n.
(1976, 05-30) Ramon Cusidó
(1976, 06-01) Pere Vives Larri
(1976, 06-02) Rafael Vilà i Barnils
(1976, 06-06) Guillem Colom
(1976, 06-10) Jordi Rubió
(1976, 06-14) Montserrat Flaqué
(1976, 06-22) Montserrat Flaqué
(1976, 06-22) Montserrat Flaqué
(1976, 06-23) Jaume Rosquellas i Alessan
(1976, 06-23) Montserrat Vayreda
(1976, 06-23) Montserrat Vayreda
(1976, 08-16) Joan Arús
(1976, 08-22) Marià Manent
(1976, 12-26) Dolors Dinàs

(1977, 02-23) Lluís Montagut
(1977, 08-05) Jordi Rubió
(1977, 09-03) Jordi Rubió
(1977, 09-10) Joan Arús
(1977, 10) Joan Arús
(1977, 10-26) Jordi Rubió
(1977, 11-08) Joan Arús
(1978, 01-25) Enrique Piferrer
(1978, 01-27) Joan Arús
(1978, 09) Josepa Valls
(1978, 11-04) Joan Llonch Salas
(1978, 11-26) Jordi Rubió

(s.d.) Bartomeu Soler
(s.d.) Bartomeu Soler
(s.d.) Caprou
(s.d.) Escolà
(s.d.) Joan Arús
(s.d.) Joan Arús
(s.d.) Joan Arús
(s.d.) Joaquim Segura Lamich
(s.d.) Josep Ferran
(s.d.) Josep Tharrats
(s.d.) Josep Tharrats
(s.d.) Juan Gutiérrez
(s.d.) Maguerite Canouy de Caprou
(s.d.) Octavi Saltor
(s.d.) Octavi Saltor
(s.d.) Pare Feliu
(s.d.) Paulina Crusat
(s.d.) Paulina Crusat
(s.d.) Paulina Crusat
(s.d.) Poch

Documents de la Fundació Bosch i Cardellach:

1. Esbós d'un estudi sobre l'obra de Joan Arús, obra de Miquel Carreras (sense datar)
2. Fragment d'una conferència de Miquel Carreras sobre la trajectòria de Joan Arús en motiu del seu mestratge en Gai Saber (sense datar, probablement de 1931)
3. Carta de Joan Oliver a Pere Valls, en relació als autors i literatura de Sabadell (19 de gener 1966).

El problema a-mes--o mes aviat--la realitat mes trista de la critica de casa
nostre es aquest de la manca de pro-croic entre valors i sancions correspo-
nents que alludia Joan Chabas... Manca de pro-croic que solament, a primera
vista, podria atribuir-se, o a parcialitats o a miopies.... De totes maneres
seria una cosa lamentable, representant la parcialitat, una vicia odiosa i vol-
gada, una cicciacia expressa de la intel·ligencia precia a la vicciacia de la rea-
litat, i representant la manca d'impacitat fonamental de veure i de con-
uir.....

Jo crec amb tota veritat que hi ha vicia i parcialitat, pero disminuïda
per la--atenuada per les cir·cunstancies a--aqui, que si no les imposen..les
alg justificuen.....

Hi ha de bell'entrevi una parcialitat, perquè en aquest món literari nostre
tot hom es coneix i tot hom una hora o altra ha de conèixer el caracter personal
dels altres en q·estions mes intimes o mes trascendents que les literaries--
D'aquí que els escriptors i els critics que els associen s'apartin a--a--
in per q·estions de temperament o d'ideologia, mes que per les q·estions que
significant s'en podrien dir professionals.....

En un món tant petit les influencies son facilis a adquirir....com les
forces que actuen amb tant mes de poder quan menors son les distancies... les
influencies es cilen propagar i tot hom treballa amb cistes a man hegemonia

Es un món petit i poc regulat..... i el moviment personal dels homes hi
fa molt.....

La segona raó de manca de cultura també..... Es la critica d'impressi-
ons, ..com els llibres i sin paisatges en no hi ha un home el q·errera amb
colpejada i responsabilitat moral i es la critica d'escoles o d'aficions com
i de la propagació d'una determinada manera de sentir en serengues la salvac-
dels homes..... Aquesta critica d'impressions es la de la facilitat i la
lire... la que suposa que creu amb celis i acas la que creu que homes hi ha
un couch i legitim--aquell precisament que un home empra--es tant la de la
facilitat i de l'ignorancia com una imperativa... que voldria meser ella sola

crítica contra totes les condicions,...es farà sense atendre a l'aspecte de passió viril que ha de tenir tota expressió pública dels homes es farà sense tenir en compte el seu valor sagrat com a pedagogia i manifestació de la rassa...es farà sense tenir en compte l'ascens humà que requereix i ha de precedir al produir-se., es farà sense tenir en compte la originalitat mental i la profunditat de l'ànima que s'hi versa.....es farà trivialment, humorísticament, irreflexivament o brutalment.....

I aquestes coses duraran molt temps perquè el corrent literari va fent mercantil i tant el protegeix Mercuri com Apol.....i cau sota els auspicis de Mercuri que no pas d'Apol.....i en aquella part que no es fa mercantil, aquella part purament artística que cau sota el cometa fa vent-se domèstica...va servint per a divertir cada vegada mes.....de les idees generals que hi hauria de portar.....

Pero no fa res que aquestes coses durin molt temps: no hi fa res... Creure en la immediata justícia de la crítica es creure enalogament en el regne de Crist de la terra.....Les coses publicades immediatament donen una sensació i la crítica ha de treure la objectivitat d'aquella vaga sensació.....Pero es molt difícil...elevator-se immediatament a aquestes altures.....El present deforma totes les coses i totes les coses que hi són per contrast amb les altres canvien d'aspecte.....La veritable crítica es la que es fa amb una generació de indiferència.....Aleshores les coses prenen la seva posició...s'engrandeixen en vistes dins un sistema....Mecanicament el judici d'elles està fet.....Un home pot veure la quota que els hi correspon dins de la massa d'anhel i de realitzacions d'aquell temps....i aleshores no hi ha perill d'equivocar-se.....El mateix estat interior després que produeixen.....espera aquest judici.....Tots ells creuen en la durada de la obra,, en la superació del temps--tots estimen que l'apreciació d'aquesta obra està relacionada amb la seva resistència al temps edax....Tots suposen que el seu port està molt aigües avall.....El que produeix

desitja la critica....immediatament com una compensacio del seu
esfors...com una refrigeracio del seu esforç.....Però el contingut de l'
obra que no admet refrigeria.....el rement molt mes enlla-----

Així encara que la critica contemporanea sigui dolenta sempre ha de
restar l'esperança en la critica futura.....Però per a comprendre això
que seria d'una gran utilitat moral als homes de lletres dignes del tal nom
caldria per la seva banda que es dediquessin de tant a, en tant a critica
a examinar els passats.....no amb curiositat sino amb aquella passio de jus-
cia....tant noble que no coneix els temps.....i que es fa present a tot arreu
i no admet aquesta excepcio de veterinitat i llunyania.....

Es aquesta manca d'apreci dels passats que tanke fa manca les perspecti-
ves.....Son molts que només viuen les produccions de la seva generacio
i tot els hi sembla nou i com a nou exigint un treball suprem----No les cose-
son molt velles i la paciència es l'unic necessitat a aquells que volen envellir
per les seves obres-----

el separa com un or de la barreja, ^{exerceu el misme le vdr} elica uns els termes dels ^{r dan fandi} com una planta preciosa, li posa a la boca el llenguatge més pur per a que furi parlar amb tota la seva noble llibertat... Així la poesia eleva el confora la vida... de la mateixa manera com ennobleix l'e llengua que es l'extrosic de la raca...

^{fruit ram patitque roud. h. may} Perxò nosaltres estimem la poesia... No es per raons una mica ferenies, sino per aquestes raons socials, virils, econòmiques que en diem atens quan economia voldrà dir administració aplicació dels mètis humans al fi que fos..... ^{l'humat beneta}

Si donem aquesta valor a la poesia, també hem de donar una gran valor a Joan Arus que ^{tant} l'ha conreuada... De molt temps que el seu nom sona dins les nostres lletres... ^{Joan Arus per un quart de segle} ^{un any en la form de llibre ha dedicat a l'entent mat} ^{del culte de la poesia a el del me del cas fruit esperant}

Pero homenatjem també no la poesia en general sino la poesia d'en Joan Arus, aquell sentiment poètic particular que ^{ve de} ~~la poesia~~ la seva personalitat... El que ens fa estimar els poetes es precisament la personalitat de cadascun d'ells, la diversa vibració que tenen i que posa en moviment per simpatia amb e altres fibres espirituals nostres... i la ^{ve de} ~~vibració~~ ^{l'au} personal de cadascun, que posa a cada cosa cantada una mica d'individualitat humana intransferible.

La Vibració de Joan Arus no es molt alta, no es molt ampla: mai ens ha ferit les idees com un clarí: mai ens ha groxet el cor com les ones sonores d'una campana.... Com que es un fet, i com que tots ho sabem, per que hem de dissimular-ho...? Joan Arus no es un clarí ni una campana, ni ta aquelles modulacions ni timbres dels orgues.... Vol dir això que sigui una poesia mediocre, mitjana, tenue, inexpressiva.... No vol dir res d' ^{al cantant a un poem excel} ^{o un font rithm i efica el tractament} això.... Nosaltres hi volem insistir: espere de Joan Arus, s'ha dit que ^{el de l'} ^{en el caràcter de la poesia de l'Arus} era d'auria mediocritat ~~issatiha=compesa=la=mediocritat=amb=el=daura~~ ^{ment=} ^{la base de dir això} ^{he a de vuyt de per} ^{revisar}

^{hi estant de} ^{no de ingratia} ^{a mena} ^{de la de de Joan Arus} ^{que fet a fit brillant} ^{que se cantat nens} ^{omen en ti grs} cop trobat el topic ja no es miren ni ~~examine~~ ^{revisar} les oses, no s'han precisat ^{ve de} ~~ve de~~ les característiques de la obra poètica de l'Arus...

Si s'haguessin precisat hom hauria vist que la manca d'intensitat o brillantor o amplitud de vibració no prove pas de deficiència o de poca potència de l'estre poètic, sino que ve de mateix teixit de qualitat

BIBLIOTECA A TOT VENT EDICIONS PROA

UNA VASTA ANTOLOGIA DE LA NOVEL·LA CATALANA I UNIVERSAL, CLÀSSICA I MODERNA

Barcelona ,19 gener 66

Estimat Pere Valls: Vaig rebre la llista de la biblioteca sabadellenca. Moltes gràcies. Avui he dreçat una nòmina d'escriptors sabadellencs, tal com han anat rajant de la meva memòria. La transcriu amb el prec que vulguis anotar ,si t'és possible, les dades que em manquen d'alguns d'ells.

P. Joaquim ~~Farani~~ Sallarès

Feliu Sardà i Salvany

Manuel Ribot i Serra

Agnès Armengol

Marià Burguès

Josep Vives (Director de la Gaseta del Vallès, es deia efectivament Josep? En saps alguna cosa especial. Sé que va escriure articles i alguna comèdia. Era un tipus ridícul, curiosíssim)

Pau Griega i Cruz (novel·lista de temes urbans, oi També sabadellencs?)

Josep Cardona (era fill de Cardona?)

Paul Maria Turull

Pere Salom (Era sabadellenc ? Novel·lista, oi?)

Pere Martí i Peydró (va publicar algun llibre de versos o d'altre gènere?)

Francesc de P. Bedós, el metge. Va publicar algun llibre de versos o d'altra mena?

Joan Arús

Joaquim Falguera (se'l pot considerar com sabadellenc?)

Manuel Folguera i Duran, pare de l'anterior. A més de la seva obra política i oratòria, saps ~~a~~ si publicà alguna cosa vagament ~~la~~ literària?

Lluís Carreras, saps quins llibres importants publicà?

Joan Costa i Deu

Ramon Ribera

Lluís Papell, ha publicat alguna comèdia, algun llibre ?

Leandre Roura

Joan Mates

Antoni Avellaneda i Manau, és mort? Ha publicat alguna cosa, aquests darrers anys?

Joan Sallarès

Pere Valls, a més d'un llibre de versos ,has publicat algun altre llibre?

Francesc Serracant, autor de l'encís de can Feu (!!!) i de lletres ~~de~~ cursis. Saps si ha fet alguna altra cosa? (es diu realment Francesc?)

Costajussà, periodista. No recordo el nom complet. Ha estat crític teatral, oi? Ha fet alguna altra cosa?

Joan Trias Fàbregas

Camil Geis (es pot considerar sabadellenc? Ha fet quelcom, a més de versos?)

Salvador Sarrà Serranvinyals (val la pena de d'al·ludir-lo pietosament?)

Francesc Trabal

Lluís Parcerisa

Travessera de Gràcia, 64 - Telèfon 217 09 05 - Barcelona (6)

Armand Obiols
Miquel Carreras
Miquel Crusafont

Vila Plana (nom complet? Versos i una novel·la titulada com? Alguna altra cosa?
Josep Moix (què ha publicat?
Joan Vila Casas
Josep ~~Torrellat~~ Torrella (què ha publicat o estrenat de més important?
Val la pena de referir-se, de passada a la ~~Torrellat~~ Forrellat? Com se diu?

Aquests són tots els noms que se m'han acudit. Ja veus que tinc la màniga ampla. Me'n pots donar algun altre? Em refereixo a gent d'abans de la guerra.

Espero, necessitaria com el pa que menjo la llista promesa per en Domènec. Si ~~mi~~ no la pot fer, podries fer-la tu?

Temo que em surti una conferència massa insòlita. Que el Senyor m'il·lumini. Quan vaig rebre el programa el cor em va fer un salt, un petit salt. Et prego que m'ajudis amb el que et demano. Ho haig d'enllestir entre dissabte i diumenge.

Espero les teves immediates notícies i ja te'n dono les gràcies més complides.

Ban teu

Oliver

sible i el racional en la regularitat de la forma... Però aquest sentime
apretat es precisament el mateix que presta part de la seva força a re
llevar les imatges del món, a enfortir la visió contemplativa de la inteli
gència, a donar vida i ^{força a} la forma...

Aquesta que sembla la gran deficiència ~~paradoxal~~ és el gran merit
de Joan Arus: el de repartir el ~~sentiment~~ ^{sentiment} en la ~~objectivitat~~ ^{objectivitat} el món
i la raó i ~~el procés de la marxa~~ ^{monument} ~~seu~~ ^{l'impuls} ~~en la forma~~ ^{del pensament} el ~~procés~~ ^{canvi} vital....

Aquesta és la gran força de la poesia de Joan Arus, objectiva, racio
nal i regular.... for a que sembla una debilitat.... i ^{és una glòria: la}

Així sembla mentida la idea que hom no tenia de poesia breu i clara
i lleugera: una poesia d'aquestes condicions no pot ésser breu i clara

Fins quan Joan Arus en la seva joventut enuncitava que sentia una gran
follia de canter fixa-voce com precisava el seu estat interior: no es
cant la follia sino que s'expressa en notes... ^{semblava anar-hi un límit}

Mer tard ha anat dominant la seva tònica filosòfica,, la seva
concreció ^h ha fet veure riques les coses... La seva regularitat ha tendit

a la construcció armonic i clàssica de les ~~seves poemes~~ ^{seu ha donat afrenta} ~~construcció~~ ^{problema}

Hi ha dins aquesta ~~poesia~~ ^{poesia} molt de la raça... a més que s'ha anat enan
çant de la tònica de Carner i dels francesos... Era molt objectiva i ra
cional la nostra poesia... de coses immediates... i es que el geni racial
tendeix a veure les coses clares per conceptes clars i demana ritme i
ordre natural i espontani.. ^{havia de canviar-se el seu pla}

I encara en aquesta poesia hi ha quelcom del nostre paisatge...
que s'ha de veure intimament: que es tot una cançó de llocs
i d'aspectes i naturalitats diverses... Modest exteriorment i en conjunt
pero complexe i ple..

I també hi ha quelcom de la nostra vida: vivim entre realitats preci
ses i dins un ritme precís i amb propòsits precis, pero tenim prou
força per ^{a cançons i cançons} embellir aquestes realitats i elevar als nostres propòsits
a grans ideals racionals i a ~~el~~ ^{el} venir-nos amb el ritme espontani el
que seria forçat, que això és el sentiment, del tre all---

I perquè es una poesia de la raça i de la terra i de nosaltres per xò
l'estimem i un retorn aquest homenet a veu Joan Arus que la contenia
i que a més ~~ella~~ ^{ella} ~~ha~~ ^{ha} ~~en can~~ ^{en can} ~~per~~ ^{per} ~~la~~ ^{la} ~~madrigal~~ ^{madrigal} ~~una~~ ^{una} ~~del~~ ^{del}

Ha una cançó i cançons
de veu o de veu i pot
per cançons i cançons

és una glòria: la
sobrietat i clau
és a part
manera
adaptada
a la terra
+